

[Udenrigsministeren]

Jeg oplevede det selv for nylig på et besøg i Tjekkioslovakiet, hvor jeg havde nogle konkrete ting at lægge frem, og hvor jeg kunne gøre det med henvisning til, at vi jo nu har den mekanisme, der er aftalt for et par uger siden i Wien: Så I kan opfatte det her – sagde jeg til dem – som en konkret protest mod behandling af nogle demonstrationer, mod arrestation af nogle mennesker. Det var noget, der for blot et års tid siden formentlig ville være blevet mødt med lukkede ansigter – ingen dialog.

Her skete der ikke blot det, at man gik ind i en diskussion, lagde sine argumenter frem og for øvrigt også pegede på nogle ting, man gerne ville have diskussion om i Danmark; det gik videre endnu. Dagen efter stod der at læse i den største avis i Praha, på forsiden, at der fra den danske regerings side under diskussionerne var rejst protest imod disse forhold, og man havde afvist protesten. Det vakte stor opsigt i de kredse i Tjekkioslovakiet, som beskæftiger sig med menneskerettigheder, at man dog var nået så vidt, at sådanne protester nu bliver omtalt i pressen. Det blev de heller ikke før.

Det er små skridt, kan man sige, men det er jo vigtigt, at vi netop bevarer muligheden for at opnå disse små skridt, og det gør man så også ved at etablere samtaler, som det kan ske ved den conference, der skal være i Moskva i 1991.

Vi har selvfølgelig haft bekymringer. Vil en sådan konference blive taget som en blåstempling af situationen, og hvordan vil situationen være til den tid? Men i en helhed, hvor man skal komme bedre på talefod med hinanden, hvor det skal gøres acceptabelt også dér, hvor man tidligere bare lukkede af og sagde: Det snakker vi ikke om, hvor det skal gøres acceptabelt at gå ind i en dialog, skal vi da også være rede til at tage dialogen dér, hvor den kan tages – også i Moskva.

For mig at se er der en enestående mulighed for, at vi nu i Paris til sommer og i København til næste år kan komme til at sætte nogle eksempler for, hvordan sådan en diskussion så skal foregå, når det skal ske i Moskva. Vi kan ikke få alle ting her og nu og på én gang, men tingene er sat i bevægelse efter mange års fastfrosne tilstand. Så tag dog og anerkend det som positivt, og lad os i fællesskab være enige om den opfordring, der heri ligger til, at nu skal vi stile stadig længere, og vi skal se at komme de skridt videre, idet man går fra det, vi kalder det diplo-

matiske arbejde og over til det mere konkrete, hvor mennesker får mulighed for at holde sig til et eller andet. Det er så store muligheder, vi har, at de ikke bør tabes på gulvet, bare fordi man er uenig om en eller anden formalitet.

Nu skal vi selvfølgelig ikke i dag tale om bevillinger og den slags. Hr. Ole Espersen var inde på spørgsmålet om statslig støtte til parallelle konferencer. Vi giver jo allerede meget i Danmark til de forskellige initiativer, der tages fra privat hold på menneskerettighedsområdet. Det er også udmærket. Når jeg er betænkelig ved at give økonomisk støtte til parallelle konferencer i forbindelse med Københavnskonferencen, er det såmænd ikke på grund af min efter sigende naturlige fedtethed, men fordi vi ved, hvordan vi selv opfatter det, når andre lande giver statsstøtte til den slags parallelle »uformelle« konferencer.

Vi ved godt, hvad vi synes om alle de fredskonferencer, der holdes på den anden side af skillelinjen mellem Øst og Vest, hvor vi ved, at det er den lokale stat, der betaler det. Vi ved udmærket, hvad det er for noget. Derfor må vi også for at undgå netop den dobbeltstandard, som hr. Ole Espersen og jeg var enige om at man skal undgå, være ekstremt forsigtige med at skabe den mindste mistanke om, at også vi ved direkte økonomisk at støtte den slags aktiviteter skaber os en indflydelse derpå. Jeg ved, det er en urimelig mistanke, men vi skal ikke give anledning til, at den kan rejses.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det var hr. Per Stig Møllers bemærkninger om kurderne i Tyrkiet, der fik mig herop, for det viser jo netop, hvor komplekst problemet er. Samtidig med at hr. Per Stig Møller nu er meget bekymret over dette problem, har Tyrkiet modtaget op imod 50.000 kurdiske flygtninge, som de praktisk taget uden støtte udefra har klaret problemerne for eller er i gang med at klare problemerne for. Man kan altså ikke bare sort-hvidt sige: Nu er der mange problemer med kurderne i Tyrkiet, for faktisk er man også gået den modsatte vej i en grad, der burde roses ganske voldsomt.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):